

Hurmas abielupaar peaosalistena "Uinuv as kaunitaris"

"Estonia" teatri käes-olev sügishooaeg kujunes edukaks ka Pjotr Tshaikovski balletiga "Uinuv kaunitar". Peaosades esines abielupaar Age Oks ja Toomas Edur, kelle praeguseks elukohaks on London.

Romantilisel "Okasroosikese" muinasjutu aineil loodud Riina Vanhaneni lavakujundusega ja Krista Saare klassikalises stiilis kostüümidega lavastus kutsus esile täissaalide publiku vaimustuse ja tormilisi kiiduavaldusi teatri omaaegsetele kasvandikele.

Pärast USA-s IV Rahvusvahelisel Balletivõistlusel saadud paaristantsijate esimest auhinda otsustasid Age Oks ja Toomas Edur mitmetest pakkumistest vastu võtta eriti heade tingimustega lepingu English National Ballet'iga aastal 1990. Kuus aastat hiljem sõlmisid nad lepingu Birmingham Royal Ballet'iga. Kuna aga pakkumisi külalissetendusteks tuli kogu aeg mitmest maailmakaarest, siis otsustasid nad käesolevast aastast töötada vabakutselistena.

Tänavu jõulude ajal tantsib abielupaar Tokios. Lähemas tulevikus on ette näha turnee Brasiilias. Age Oksa (kes Inglismaal häädamisraskuste tõttu pidi

oma nime muutma Agnes Oaks'iks) ja Toomas Eduri repertuaar hõlmab kõiki klassikalise balleti meistritöid "Luikede järvest" "Pähklipurejani", aga ka uuemaid teoseid nagu "Apollo", "Törksa taltsutus" ja "Jevgeni Onegin". Nende lavastajad on olnud kuulsused, näiteks hiljuti manlasse varisenud legendaarne Rudolf Nurejev.

Age Oks on praegu 27- ja Toomas Edur 28-aastane. 1988. a. lõpetasid nad mõlemad Tallinna Koreograafia Kooli ja seejärel said viimast lihvi Moskva Suure Teatri balletikoolis.

Nende äsjasel esinemisel torkas silma klassikaline briti balletitehnika, nagu seda oleme näinud staaride Beryl Grey, Margot Fonteyni ja nende meespartnerrite juures. See stiil on vähem emotsionaalne kui vene oma, kuigi "Uinuva kaunitari" puhul võiks öelda, et noored staarid tantsisid hingestatult ja kirglikult. Nende mõlemi voo-

seks on imeline karisma, mis lavale ilmudes, eriti Age puhul, kipub varjutama kõik muu. Seda kiirgust ei saa öppida, see on juba looduse poolt antud end tantsija okkalisele eluteele järgitult pühendanud talentidele.

Olin pärast 1944. aasta saatuslikku märtsikuud üle hulga aja taas "Estonia" teatrisaalis, kui märtsis 1990 debüteeris nooruke Age Oks. Nüüd kohtusime taas heade sõpradena enne kuulsa paari äralendu Londoni.

Küsimusele, milline on tunne taas kodumaal esineda, vastab Toomas, et nad olid ju möödunud aastal solistidena Tallinnas Koreograafia Kooli 50. juubelil, aga et seekord on kõik palju mõjuvam.

"Juba oktoobris 1990 alustasime tööd Londonis," jutustab Age. Saime palju reisida ja Inglismaa sairisti ja põiki läbi tantsitud. Ka välismaal sai käidud.

PÄRAST edukat balletietendust "Estonia" laval - tagareas vasakult: kuningas Florestan - Andrus Kambre, printsess Aurora - Age Oks ja tema prints - Toomas Edur, tema kõrval kuninganna - Lemme Järvi. Esireas väikesed paazhid - koreograafiakooli tüdrukud.

paar

unitaris”

seks on imeline karisma, mis lavale ilmudes, eriti Age puhul, kipub varjutama kõik muu. Seda kiirgust ei saa õppida, see on juba looduse poolt antud end tantsija okkalisel eluteel jäätult pühendanud talentidele.

Olin pärast 1944. aasta saatuslikku märtsikuud üle hulga aja taas „Estonia“ teatrisaalis, kui märtsis 1990 debüteeris nooruke Age Oks. Nüüd kohtusime taas heade sõpradena enne kuulsa paari äralendu Londoni.

Küsimusele, milline on tunne taas kodumaal esineda, vastab Toomas, et nad olid ju möödunud aastal solistidena Tallinnas Koreograafia Kooli 50. juubelil, aga et seekord on kõik palju mõjuvam.

„Juba oktoobris 1990 alustasime tööd Londonis,“ jutustab Age. Saime palju reisida ja Inglismaa sai risti ja põiki läbi tantsitud. Ka välismaal sai käidud.

Kohanemiskustest kõneldes leiab Age, et kui nad oleksid sinna läinud praegusest iseseisvast Eestist, siis oleks kõik olnud lahedam. Aga 90. aastal oli neile see minek päris suur šokk.

Nüüd on nad vabakutselised, aga riski sellega ühenduses ei karda. Neil on Londonis oma ungari päritoluga naisagent, kes nende külalisesinemisi vahendab ja lepinguid sõlmib.

„Natuke hirmu ju muidugi on, et me nagu enam ei kuulu kuskile,“ lisab Age. „Aga seda me oleme alati tahtnud, et saaksime reisida ja näidata ennast erinevates maades. Esiailgu oli reisimine nagu piiratud, trupis töötades ei lastud meid ära, kui mõni ettepanek meile kahele tuli. Nüüd võime ise valida, kuhu sõita ja mida teha.“

Toomas jutustab oma esinemisest Vaslav Nizhinski dokumentaalfilmis „Hullud geeniused“. Teatavasti tantsis Nizhinski kõiki peaosi vene metseeni Djagilevi Pariisi trupis kuni 1913. Ta tegi sensatsiooni oma „õhus rippuma jäävate hüpetega“ balletides „Ühe fauni päraslõuna“ ja „Pühitsetud kevad“. Et ka Toomas oma hämmastavalt kõrgeid hüppeid „Uinuva

RAHVUSVAHELISE
mainega balletisolistid
Age Oks ja Toomas Edur
„Uinuva kaunitari“
õnneliku lõpu
ballistseenis.

(Fotod: Karin Saarsen)

Kaunitari” printsii osas ilmekalt demonstreeris, polegi ime, et ta selle õnnetu geniaalse tantsija osa sai, kes pärast abiellumist ja Lõuna-Ameerikas eduta tantsides ühes shveitsi hullumajas jälitamismaaniat raskelt põdedes 1950. a. suri. „Ma pidin alguses „geniaalselt“ tantsima, siis rabelema hullusärgis ja hiljem ahastama ratastoolis,“ jutustab Toomas.

Inglismaal sai Toomas 1994. a. parima meestantsija auhinna. Kaks korda, 1995. ja 1996. a. nimetati teda Laurence Olivier tant-supremia kandidaadiks.

Toomas on tantsinud ka moodsat balletti. Inglise iluuisutamise meister Christopher Dean lavastas balleti oma elust Paul Simoni laulude põhjal. Selles pidi Toomas matkima iluuisutaja imelisi piruette ja tegema poognaid ja kaheksaid! Age tantsis tema naist.

„Encounters“ kujunes edukaks balletiks, mis etendub veel praegugi Inglismaal,“ märgib Toomas. Teised moodsad teosed tema repertuaaris on Glenn Tetley „Sphincs“ ja Roberth Northi „Stranger I come“.

Kas teil pidevalt koos töötava abielupaarina mõne ebaõnnestunud pas’ puhul tuleb ütlemist või isegi väikest kaklust ette?

„Eks ütlemist tuleb vahel ikka,“ vastab Toomas, „sest tahame mõlemad olla alati perfektsed. Räägime oma tööst ka kodus, aga rohkem proovime ikka trenni ajal kõike proovisaa-lis välja selgitada. Püsime alati viisakuse piirides. Teineteise peale me ei karju. Tegelikult oleme niivõrd kokkukasvanud, et mõtleme üsna ühtemoodi.“

Vestles
KARIN SAARSEN

